

(<http://efotopoulou.gr>)

ΑΡΧΙΚΗ ([HTTP://EFOTOPOULOU.GR/](http://EFOTOPOULOU.GR/)) | Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ ([HTTP://EFOTOPOULOU.GR/I-OMADA-MAS/](http://EFOTOPOULOU.GR/I-OMADA-MAS/)) |
ΑΡΘΡΑ ([HTTP://EFOTOPOULOU.GR/BLOG/](http://EFOTOPOULOU.GR/BLOG/)) |
ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ([HTTP://EFOTOPOULOU.GR/DIAMESOLAVISI/](http://EFOTOPOULOU.GR/DIAMESOLAVISI/)) |
ΑΤΖΕΝΤΑ ([HTTP://EFOTOPOULOU.GR/ATZENTA/](http://EFOTOPOULOU.GR/ATZENTA/)) | ΚΑΡΙΕΡΑ ([HTTP://EFOTOPOULOU.GR/KARIERA/](http://EFOTOPOULOU.GR/KARIERA/)) |
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ([HTTP://EFOTOPOULOU.GR/EPIKINONIA/](http://EFOTOPOULOU.GR/EPIKINONIA/))

Παροχή εργασίας ή υπηρεσιών χωρίς αμοιβή – το ζήτημα της εθελοντικής εργασίας και της ασφάλισής της στο ΙΚΑ

(<http://efotopoulou.gr/parochi-ergasias-i-ipiresion-choris-amivi-to-zitima-tis-ethelontikis-ergasias-ke-tis-asfalis-tis-sto-ika/#comments>)

(<http://efotopoulou.gr/author/administrator/>) στις 15 Δεκεμβρίου 2015

Από το συνδυασμό των άρθρ. 648, 649, 651 ΚΑΙ 653 ΑΚ, καθώς και του άρθρ. 6 Α.Μ. 765/1943 (ΦΕΚ 341 Α”), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρ. 38 του Εισαγωγικού Νόμου ΑΚ, προκύπτει ότι **σύμβαση εξηρημένης εργασίας** – στην οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας – υφίσταται όταν ο μισθωτός υποχρεούται να παρέχει την εργασία του αυτοπροσώπως στον εργοδότη, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, έναντι καταβολής μισθού (ανεξαρτήτως του τρόπου καθορισμού και καταβολής αυτού), υποκείμενος κατά την εκτέλεση της εργασίας σε νομική και προσωπική εξάρτηση έναντι του εργοδότη. **Η εξάρτηση εκδηλώνεται** με το δικαίωμα του εργοδότη i) να καθορίζει τον τόπο, το χρόνο, τον τρόπο και την έκταση παροχής εργασίας, κατά τρόπο δεσμευτικό για το μισθωτό, δίνοντας τις απαραίτητες εντολές και οδηγίες τις οποίες ο μισθωτός υποχρεούται να ακολουθεί και ii) να ασκεί εποπτεία και έλεγχο για τη διαπίστωση της συμμόρφωσης του μισθωτού προς αυτές (ΑΠ 608/2014, 2239/2013, 2083/2013, 297/2012, 1508/2010).

Απαραίτητο στοιχείο της σύμβασης εξηρημένης εργασίας είναι η αντιπαροχή για την εργασία του μισθωτού, ήτοι **ο μισθός** ως αμοιβή για την εργασία αυτή. Χαρακτηριστικά ο Ιωαν. Κουκιάδης αναφέρει: **«Απαραίτητο στοιχείο της εργασιακής σχέσης είναι η αμοιβή της εργασίας που παρέχεται, η παροχή δηλαδή της εργασίας με αντάλλαγμα ορισμένη αμοιβή. Παροχή εξηρημένης εργασίας δωρεάν δε νοείται»** (βλ. Κουκιάδης Ιωαν., Εργατικό Δίκαιο, Γ΄ έκδοση, σελ. 201).

Ζήτημα, λοιπόν, ανακύπτει για τη δυνατότητα και κυρίως για το νομικό χαρακτηρισμό, με τις συνακόλουθες αυτού έννομες συνέπειες, της εθελοντικής παροχής εργασίας. Ο Ιωαν. Κουκιάδης σημειώνει εύστοχα: **«Το χαρακτηριστικό της εθελοντικής εργασίας είναι ότι αυτή παρέχεται χωρίς εξωτερική πίεση, ή άλλως χωρίς εξωτερικό εξαναγκασμό. Η εξωτερική πίεση, [...] μαζί με την επιδίωξη οικονομικής ωφέλειας για τον τρίτο, αποτελούν τα δύο στοιχεία που μετατρέπουν την ανθρώπινη δραστηριότητα σε εργασία κατά τη νομική του όρου έννοια. Από την στιγμή λοιπόν που λείπει το πρώτο στοιχείο από την εθελοντική εργασία, η παρεχόμενη δραστηριότητα συνιστά απλή παροχή από ελευθεριότητα και συνεπώς εκλείπει η έννοια της σύμβασης εξηρημένης εργασίας. [...] Από νομική άποψη η παροχή εθελοντικής εργασίας από κάποιον δημιουργεί και αυτή έννομη σχέση, που πολλές φορές συνοδεύεται από διάφορες υποχρεώσεις, που καθορίζονται από τους νόμους που προβλέπουν αυτές τις δραστηριότητες. Ως βασική αρχή θα μπορούσαμε να πούμε ότι η έννομη σχέση που διέπει την παροχή εθελοντικής εργασίας είναι η **σύμβαση παροχής υπηρεσιών από ελευθεριότητα (χαριστική αιτία)** που εντάσσεται στην ευρύτερη έννοια της σύμβασης δωρεάς. Γι’ αυτό και ο πλουτισμός που παράγεται από το χρήστη των υπηρεσιών δεν είναι αδικαιολόγητος και δεν επιστρέφεται (ΑΠ 180/2000, ΕΕΔ 60.411, ΑΠ 1045/1997, ΔΕΝ 57, 1102)».**

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΑΝΑΡΤΗΣΕΙΣ

[Η κληρονομική μερίδα που αποκτάται σε περίπτωση προσαύξησης απαιτεί ειδική γι’ αυτήν αποποίηση; Ή αρκεί η αποποίηση της αρχικής μερίδας της κληρονομίας; \(βλ. ΑΠ 1087/2011, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ για θετική απάντηση στο πρώτο ερώτημα και ΜΠΠειραϊά 5721/2013, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, για θετική απάντηση στο δεύτερο ερώτημα\).](#)
(<http://efotopoulou.gr/i-klironomiki-merida-pou-apoktate-se-periptosi-prosafxisis-ape-ti-idiki-gi-aftin-aropiisi-i-arki-i-aropiisi-tis-archikis-meridas-tis-klironomias-vl-ap-10872011-tnp-nomos-gia-thetiki-apan/>).

[Η αναβλητική ένσταση της μη καταβολής των εξόδων προηγούμενης δίκης κατ’ άρθρο 263 περ. δ’ ΚΠολΔ \(βλ. ΜΠρΘεσ 24072/2012, δημ. ΕφαΔ 2013, 156 με παρατ. Κ. Κόμνιου\).](#)
(<http://efotopoulou.gr/i-avanlitiki-enstasi-tis-mi-katavolis-ton-exodon-proigoumenis-dikis-kat-arthro-263-per-d-kpold-vl-brthes-240722012-dim-efad-2013-156-me-parat-k-komniou/>).

[Δικονομική μεταχείριση υπόθεσης που εισάγεται εσφαλμένα προς εκδίκαση κατά τις διατάξεις των ειδικών διαδικασιών, ενώ υπάγεται στη νέα τακτική διαδικασία του Ν. 4335/2015](#)
(<http://efotopoulou.gr/dikonomiki->

Έτσι, ορθά με το υπ' αρ. 2418/10/93 Έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας (Επιθεώρηση Ασφαλιστικού Δικαίου, 1993, Τόμος 28ος, σσ. 390-391) αναγνωρίζεται η δυνατότητα της οικειοθελούς απασχόλησης χωρίς αμοιβή, χωρίς να εντάσσεται στη νομική έννοια της εργασίας. Συγκεκριμένα, το ως άνω έγγραφο αναφέρει:

« 1. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648, 649, 651, 652, 653 του Αστικού Κώδικος και 6 του Α.Ν. 765/43. που κυρώθηκε με την αριθμ. 324/46 Π-Υ.Σ. και διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 38 του Εισ. ΝΑΚ, προκύπτει ότι σύμβαση μισθώσεως παροχής εξηρημένης εργασίας, υφίσταται όταν, κατά τους όρους της περί ταύτης συμφωνίας των συμβαλλομένων, ο εξ" αυτών μισθωτός παρέχων για ορισμένο ή αόριστο χρόνο στον έτερο εξ" αυτών εργοδότη τη συμφωνηθείσα εργασία, στην οποία και μόνο αποβλέπουν, χωρίς περαιτέρω ευθύνη του παρέχοντος την εργασία προς επίτευξη με αυτήν ορισμένου αποτελέσματος ή έργου, αντί καταβολής υπό του εργοδότη του συμφωνηθέντος ή «εν ελλείψει» συμφωνίας του εθισμένου μισθού, ανεξαρτήτως του τρόπου προσδιορισμού και καταβολής αυτού, υποβάλλεται και τελεί, κατά την εκτέλεσή της, στη νομική και προσωπική εξάρτηση του εργοδότη εκδηλουμένης με το δικαίωμα του τελευταίου να καθορίζει τον τρόπο, τον τόπο, το χρόνο και την έκταση της παροχής της μέσα στα νόμιμα ή συμβατικά όρια, δίνοντας τις αναγκαίες εντολές και οδηγίες κατά τρόπο δεσμευτικό για το μισθωτό, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να υπακούει και να ακολουθεί αυτές, ως και με το δικαίωμα να ασκεί εποπτεία και έλεγχο προς διαπίστωση της συμμορφώσεως του μισθωτού προς αυτές και της επιμελούς εν γένει εκτελέσεως της ανατεθείσης σ" αυτόν εργασίας (Ολ. Αρ. Πάγ. 19/87 – Αρ. Παγ. 355/90 – 329/90 – 1984/90 – 1047/92 – 1365/90 – 706/90 – 1026/90 – 868/89 – 333 – 88 – 602/88 – 1855/88 – 1411/88 – 1898/87 – 914/87 – 800/87 – 767/87 – 1822/90 – 1871/88 κλπ.).

2. Πίνεται εξάλλου δεκτό, ότι δεν είναι γνήσιες σχέσεις εργασίας αυτές που προκύπτουν από παροχή εργασίας χωρίς αμοιβή δυνάμει ρητής ή σιωπηρής συμφωνίας ή συμφωνίας συναγόμενης από τα πραγματικά περιστατικά, όπως για φιλανθρωπικούς ή θρησκευτικούς σκοπούς, λόγω φιλίας ή λόγω ρητής υποχρέωσης, ή οικειοθελώς χωρίς αμοιβή. Έχουν όμως εφαρμογή, και στην περίπτωση αυτή, ορισμένοι κανόνες περί συμβάσεως εργασίας εφόσον δεν αντίκεινται στην ιδιορρυθμία της σχέσεως αλλά τουναντίον ανταποκρίνονται προς το σκοπό και τη φύση της παροχής εργασίας χωρίς αμοιβή (Αγαλλόπουλος: Εργ. Δικ. 1958, σελ. 35 – Τούση, Σταυρόπουλος: Εργ. Δικ. 1967, σελ. 85, 86, 89 Νομ. Πρωτ. Σύρου: 85/88 – 94/88, Εφ. Αθ. 837/89 – Μον. Πρωτ. Καλ. 115/85 κλπ.). [...]

Τέλος, και με το πρόσφατο υπ' αρ. 21829/4-8-2014 έγγραφο (βλ. το έγγραφο πατώντας [εδώ](http://efotopoulou.gr/wp-content/uploads/2015/12/Εθελοντική-εργασία_TKE-Αχαΐας.pdf) (http://efotopoulou.gr/wp-content/uploads/2015/12/Εθελοντική-εργασία_TKE-Αχαΐας.pdf)) του Τμήματος Νομικής Υποστήριξης του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας αναγνωρίζεται καταρχήν η δυνατότητα αυτή της εθελοντικής εργασίας σε περιπτώσεις απουσίας στοιχείων εξάρτησης, ορίζοντας συγχρόνως τα στοιχεία που συνεκτιμά ο Επιθεωρητής σε σχετικό έλεγχο για τον εντοπισμό περιπτώσεων καταστρατήγησης. Ειδικότερα, αναφέρεται:

«Όπου η παραπάνω βούληση (ενν. εξάρτησης) ελλείπει, δεν υφίσταται σχέση εξαρτημένης εργασίας αλλά η εργασία παρέχεται με βάση άλλου είδους σχέση πχ λόγω συγγενικού δεσμού, φιλίας, μνηστιάς, ηθικού καθήκοντος, για λόγους πολιτικούς, ιδεολογικούς, φιλανθρωπικούς, κτλ. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η σχέση του παρέχοντος εργασία με το δέκτη αυτής (σχέση εθελοντικής εργασίας) δεν θεωρείται, κατ' αρχάς, σχέση εξηρημένης εργασίας με αποτέλεσμα, να μην εφαρμόζονται σε αυτή οι διατάξεις του εργατικού δικαίου, ενδεχομένως με ορισμένες εξαιρέσεις (ιδίως ζητήματα υγείας και ασφάλειας).

Επισημαίνεται ότι:

-Τα μέρη, στο πλαίσιο της αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων (ΑΚ 361), επιλέγουν εάν και με ποιο περιεχόμενο θα συμβληθούν,

-Εάν υπάρχει πρόθεση παροχής εθελοντικής εργασίας, είναι σκόπιμο τα μέρη να συνάψουν σχετικό συμφωνητικό,

metachirisi-ipothesis-pou-isagete-esfalmena-pros-ekdikasi-kata-tis-diataxis-ton-idikon-diadikasion-eno-ipagete-sti-nea-taktiki-diadikasia-tou-n-43352015/

Κήρυξη εκτελεστής ημεδαπής διαταγής πληρωμής σε άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε. (<http://efotopoulou.gr/kirixi-ektelestis-imedapis-diatagis-pliromis-se-allo-kratos-melos-tis-e-e/>).

Η αναστολή εκτέλεσης λόγω άσκησης αναίρεσης επιτρέπεται και επί αναγνωριστικής απόφασης εκτός εάν έχει ήδη εκδοθεί διαταγή πληρωμής για την αναγνωρισθείσα χρηματική απαίτηση. (βλ. ΑΠ σε συμβούλιο 170/2013). (<http://efotopoulou.gr/i-anastoli-ektelesis-logo-askisis-aneresis-epitrepete-ke-epi-anagnoristikis-apofasis-ektos-ean-echi-idi-ekdothi-diatagi-pliromis-gia-tin-anagnoristhisa-chrimatiki-apetisi-vl-ap-se-simvoulou-1702013/>).

ΑΡΧΕΙΟ

Επιλέξτε μήνα ▼

-Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, όταν διερευνάται το ζήτημα της παροχής ή μη εξηρημένης εργασίας, ο Επιθεωρητής συνεκτιμά μια σειρά από στοιχεία: είδος και διάρκεια εργασίας, νομική φύση και δραστηριότητα εργοδότη, εάν απαιτούνται ιδιαίτερες ικανότητες, εάν η παρεχόμενη εργασία συνιστά το επάγγελμα του παρέχοντος αυτή και το κύριο μέσο βιοπορισμού του, ύπαρξη συγγενικής ή άλλου είδους σχέσης, τυχόν σύναψη συμφωνητικού, κοκ. Το καταστατικό ενός σωματείου αποτελεί ένα ακόμη στοιχείο που λαμβάνεται υπόψη χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι όροι αυτού προεξοφλούν την παροχή εθελοντικής εργασίας.»

Να σημειωθεί εν προκειμένω ότι και στο άρθρο 10 (Εθελοντική απασχόληση) παρ. 6 του σχεδίου Νόμου για τις Κοινωνικές Οργανώσεις Πολιτών (ΚΟΠ) προβλέπεται χαρακτηριστικά: «Δεν εφαρμόζεται η εργατική νομοθεσία στις περιπτώσεις εθελοντικής απασχόλησης».

Από τα ανωτέρω, συνάγεται ότι νοείται ως ιδιαίτερο μόρφωμα του εργατικού δικαίου η παροχή εθελοντικής εργασίας, η οποία αν και εκφεύγει καταρχήν από τις προστατευτικές διατάξεις του ένεκα της έλλειψης του στοιχείου του καταναγκασμού, εντούτοις δεν αποκλείεται αναλόγως της φύσης της εθελοντικής εργασίας η τήρηση των κοινωνικοασφαλιστικών υποχρεώσεων, ώστε να υπάρχει υποχρέωση ασφάλισης των εθελοντών εργαζομένων.

Άλλωστε, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 και 3 του άρθρου 2 του α.ν. 1846/1951, προϋπόθεση υπαγωγής στην ασφάλιση του ΙΚΑ αποτελεί η παροχή εξαρτημένης εργασίας, κατά κύριο επάγγελμα, έναντι αμοιβής. Ο χαρακτήρας δε της εργασίας ως εξαρτημένης κρίνεται, ενόψει των συγκεκριμένων συνθηκών κάθε περίπτωσης από το εάν αυτός που προσφέρει την εργασία του, ανεξάρτητα από τον τρόπο αμοιβής του, τελεί, κατά την εκτέλεσή της, υπό την καθοδήγηση και επιτήρηση του εργοδότη, οπότε η εργασία θεωρείται εξαρτημένη, ή εάν, αντιθέτως, διατηρεί ελευθερία ενεργειών, οπότε η εργασία δεν είναι εξαρτημένη.

Εξάλλου, εάν, με βάση τις συνθήκες κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης, είναι πράγματι δυσχερής η διάκριση μεταξύ εξαρτημένης ή μη εργασίας, εφαρμόζεται το προβλεπόμενο από την ανωτέρω διάταξη **μαχητό τεκμήριο υπέρ της εξαρτημένης εργασίας** και της υπαγωγής του προσφέροντος την εργασία αυτή στην ασφάλιση του ΙΚΑ. Προς ανατροπή δε του τεκμηρίου αυτού πρέπει να αποδεικνύεται κάθε φορά, κατά τρόπο βέβαιο και σαφή, ότι η εργασία προσφέρεται υπό καθεστώς ελεύθερων ενεργειών αυτού που την παρέχει, κατά τη σχετική πλήρως αιτιολογημένη κρίση της διοίκησης και τελικώς του διοικητικού δικαστηρίου (ΣτΕ 1097/2012, 1232/2010, 1978/2008 7μ, 1391/2007, 1481/2006, 4740/1997, 3466, 1621/1992, 3558/1990 κ.α.).

Θεώνη Κάδρα, Δικηγόρος

e-mail: info@efotopoulou.gr (mailto:info@efotopoulou.gr)

Κοινή χρήση 11

ΑΦΗΣΤΕ ΕΝΑ ΣΧΟΛΙΟ

Το email σας δεν θα δημοσιευτεί

Δεν είμαι ρομπότ

reCAPTCHA
Απόρρητο - Όροι

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΣΧΟΛΙΟΥ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΕΜΑΣ

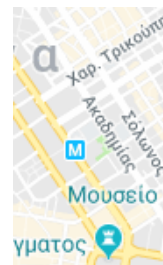
Το δικηγορικό μας γραφείο ιδρύθηκε το 2005. Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα έχει εξελιχθεί σε ένα από τα δυναμικότερα δικηγορικά γραφεία των Αθηνών, αναλαμβάνοντας νομικές υποθέσεις σε όλη την επικράτεια. Οι συνεργάτες που στελεχώνουν το γραφείο μας, μάχιμοι, νέοι και καταρτισμένοι δικηγόροι, είναι πάντα πρόθυμοι να εξετάσουν την υπόθεσή σας και να βρουν την προσφορότερη δυνατή λύση, εξώδικα ή δικαστικά. Οι νομικές υποθέσεις απαιτούν συνεχή έρευνα της νέας νομοθεσίας και προσήλωση στη λεπτομέρεια, στοιχεία τα οποία φροντίζουμε να δείχνουμε στις υποθέσεις όλων των εντολέων μας. Η εμπιστοσύνη, η εχεμύθεια και το συμφέρον του πελάτη αποτελούν γνώμονα σε κάθε μας χειρισμό, με στόχο την αποτελεσματικότητα και την περαίωση των υποθέσεων χωρίς εκκρεμότητες. Αναλαμβάνουμε υποθέσεις σχετικές με όλους τους τομείς δραστηριοτήτων που παραθέτουμε στην ιστοσελίδα μας.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΑΝΑΡΤΗΣΕΙΣ

[Η κληρονομική μερίδα που αποκτάται σε περίπτωση προσαύξησης απαιτεί ειδική γι' αυτήν αποποίηση; Ή αρκεί η αποποίηση της αρχικής μερίδας της κληρονομίας; \(βλ. ΑΠ 1087/2011, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ για θετική απάντηση στο πρώτο ερώτημα και ΜΠΠειραιά 5721/2013, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, για θετική απάντηση στο δεύτερο ερώτημα\).](#) (<http://efotopoulou.gr/i-klironomiki-merida-pou-apoktate-se-periptosi-prosafxisis-apei-idiki-gi-aftin-aropiisi-i-arki-i-aropiisi-tis-archikis-meridas-tis-klironomias-vl-ap-10872011-tnp-nomos-gia-thetiki-apan/>).

[Η αναβλητική ένσταση της μη καταβολής των εξόδων προηγούμενης δίκης κατ' άρθρο 263 περ. δ' ΚΠολΔ \(βλ. ΜΠρΘεσ 24072/2012, δημ. ΕφαΔ 2013, 156 με παρατ. Κ. Κόμνιου\).](#) (<http://efotopoulou.gr/i-avanlitiki-enstasi-tis-mi-katavolis-ton-exodon-proigoumenis-dikis-kat-arthro-263-per-d-kpold-vl-brthes-240722012-dim-efad-2013-156-me-parat-k-komniou/>).

ΧΑΡΤΗΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Δικηγορικό Γραφείο
Ευγενίας Α. Φωτοπούλου
Βασιλίσσης Σοφίας 6 Αθήνα 106 74
Τηλέφωνο: 210 36 24 769, 211 7 80 80 80
Φαξ: 210 36 24 703
Email: info@efotopoulou.gr
(<mailto:info@efotopoulou.gr>).

Δικονομική μεταχείριση
υπόθεσης που εισάγεται
εσφαλμένα προς εκδίκαση
κατά τις διατάξεις των ειδικών
διαδικασιών, ενώ υπάγεται
στη νέα τακτική διαδικασία
του Ν. 4335/2015
(<http://efotopoulou.gr/dikonomiki-metachirisi-ipothesis-pou-isagete-esfalmena-pros-ekdikasi-kata-tis-diataxis-ton-idikon-diadikasion-eno-ipagete-sti-nea-taktiki-diadikasia-tou-n-43352015/>).

Κήρυξη εκτελεστής ημεδαπής
διαταγής πληρωμής σε άλλο
κράτος – μέλος της Ε.Ε.
(<http://efotopoulou.gr/kirixi-ektelestis-imedapis-diatagis-pliromis-se-allo-kratos-melos-tis-e-e/>).

